



METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Nota van beantwoording

- Zienswijzen ontwerp begroting MRDH 2020 en meerjarenbeeld 2021-2023

Inleiding

Het dagelijks bestuur heeft op 27 maart 2019 de ontwerp begroting MRDH 2020 vastgesteld en deze is vervolgens aan de gemeenten ter zienswijze voorgelegd met het verzoek aan de raden om uiterlijk 29 mei 2019 te reageren.

Het dagelijks bestuur heeft van 21 gemeenten een reactie ontvangen. Van de gemeenten op Voorne-Putten (Brielle, Hellevoetsluis, Nissewaard, Westvoorne) is een gezamenlijke reactie ontvangen. De BAR-gemeenten (Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk) hebben op accentverschillen na ook een gezamenlijke zienswijze ingediend. De gemeenten Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Maassluis, Midden-Delfland, Vlaardingen en Westland stemmen zonder aanvullende opmerkingen in met de ontwerpbegroting, danwel hebben zij besloten geen zienswijze in te dienen. De ontvangen zienswijzen zijn separaat als bijlage bijgevoegd.

Tijdens de zienswijzeperiode zijn, mede op basis van ambtelijke reacties vanuit de gemeenten, reeds een aantal technische wijzigingen doorgevoerd op de ontwerp begroting. Het gaat dan bijvoorbeeld om het verwerken van de cijfers uit de voorlopige jaarrekening 2018 en het uitbreiden van de geprognosticeerde balans en kengetallen met een meerjarenbeeld.

De bijlagen van het IPVa 2020 (bijlage 2 in de begroting) zijn tijdens de zienswijzeperiode geactualiseerd tot mei 2019. De actualisaties bestaan voornamelijk uit het omzetten van aanmeldingen in subsidiebeschikkingen (Bijlage B1) en het omzetten van subsidiebeschikkingen naar gerealiseerde projecten (Bijlage H).

Naar aanleiding van de zienswijzen op de Strategische Agenda, die de inhoudelijke basis vormt voor de begroting, is er voor gekozen om de inhoud van de strategische agenda anders in te delen, met de twee kerntaken als uitgangspunt. Hierbinnen wordt de relatie met aanpalende beleidsterreinen en de betrokkenheid van de MRDH geduid. Dit is conform verwerkt in de begroting.

Hierna wordt op hoofdlijnen een overzicht gegeven van de ontvangen zienswijzen. Tot slot is een tabel toegevoegd, waarin alle zienswijzen zijn voorzien van een reactie van het algemeen bestuur. Daar waar de zienswijzen aanleiding hebben gegeven de ontwerp begroting aan te passen, is dat toegelicht.

Instemmende zienswijze

De gemeenten reageren over het algemeen positief op de ontwerpbegroting, bijvoorbeeld omdat deze voldoet aan de gestelde kaders/ kadernota (gezamenlijke gemeenten op Voorne-Putten, Delft, Maassluis, Rijswijk en Vlaardingen).

Meerdere gemeenten zijn van mening dat de toegankelijkheid van de stukken is verbeterd of geven aan positief te zijn over het toevoegen van een begroting in één oogopslag aan de stukken (Albrandswaard, Barendrecht, Maassluis, Ridderkerk, Rotterdam, Vlaardingen, Zoetermeer). De gemeente Delft is positief over het ambtelijke proces van voorbereiding van de begroting, waarbij de controllers van de 23 MRDH-gemeenten zijn betrokken.

De gemeenten Capelle aan den IJssel, Maassluis, Midden-Delfland, Vlaardingen en Westland stemmen zonder aanvullende opmerkingen in met de ontwerpbegroting, danwel geven zij te kennen geen zienswijze in te dienen.

Meerdere gemeenten geven aan zich te herkennen in de opgaven die in de begroting zijn opgenomen. Bijvoorbeeld omdat deze de financiële vertaling betreffen van beleidsmatige keuzes die al eerder, in bijvoorbeeld de bestuurscommissies c.q. de Strategische Agenda gemaakt worden (Albrandswaard, Barendrecht, Ridderkerk) en ook Delft, Lansingerland en Midden-Delfland gaan hier op in door de bestaande koppeling tussen de begroting en de strategische agenda te

benoemen. Meerdere gemeenten vragen aanvullend op de eerder gemaakte beleidskeuzes wel extra aandacht voor een aantal onderwerpen. Op een aantal onderwerpen wordt door meerdere gemeenten ingegaan:

Governance

De gemeente Den Haag is van mening dat het besluitvormingsproces van de Metropoolregio nog niet voldoende transparant is en dat in de begroting niet terugkomt welke activiteiten de MRDH zal ondernemen om dit aan te pakken. De gemeente Zoetermeer constateert dat de betrokkenheid van bestuurders bij de MRDH blijvend onder druk staat. De gemeente Zoetermeer pleit ervoor om met voorrang aandacht te schenken aan de implementatie van de aanbevelingen naar aanleiding van de tussenevaluatie.

Toekomstige investeringsruimte onder druk en beheersen BDU-saldo

Meerdere gemeenten uiten hun zorgen over het onder druk staan van de beschikbare investeringsmiddelen. Meerdere gemeenten vragen de MRDH om de gemeenten nauw te betrekken bij het concretiseren van de financiële opgave in combinatie met het beheersen van het BDU-saldo.

De gezamenlijke gemeenten op Voorne-Putten zijn van mening dat reeds in 2019 een proces gestart dient te worden om de noodzakelijke heroverweging dan wel prioritering (van de beschikbare investeringsmiddelen) in goede banen te leiden. Voortdurend overleg over de noodzaak van extra BDU-gelden met het Rijk is naar hun mening gewenst. De gemeenten onderschrijven daarbij nut en noodzaak van het principe van cofinanciering door de betreffende gemeente(n) om (infrastructurele) projecten mogelijk te maken.

De gemeente Lansingerland merkt in dit kader op dat de MRDH meer dan voorheen een rol kan spelen om externe financieringsbronnen te verkennen en afspraken te maken.

Met het algemeen bestuur maakt de Rotterdamse gemeenteraad zich grote zorgen over het feit dat de investeringsruimte voor openbaar vervoer steeds meer onder druk komt te staan. De raad is van mening dat in de combinatie van maatschappelijke opgaven op het gebied van verstedelijking, mobiliteit en energietransitie, hoogwaardig openbaar vervoer een belangrijke plek inneemt. De raad spreekt daarom met het algemeen bestuur de wens uit dat de te maken afspraken met het kabinet hier een passend antwoord op gaan geven.

De gemeenten Delft en Lansingerland vragen in dit kader aandacht voor het beheersen van het tekort op de BDU middelen. Om als gemeenten zicht te houden op de ontwikkeling van het begrotingssaldo, acht de gemeente Delft betrokkenheid van gemeentelijke controllers bij o.a. het opstellen van de bestuursrapportages van extra belang.

De gemeente Leidschendam-Voorburg vindt het van belang dat de ambities in overeenstemming zijn en blijven met het beschikbare budget en verzoekt de MRDH om tijdig alle gemeenten te betrekken bij de uitwerking van een efficiëntere besteding van de bestaande middelen als de financiële opgave voor de Vervoersautoriteit in de loop van dit jaar verder is geconcretiseerd.

De gemeente Zoetermeer vindt het een goede ontwikkeling dat de geplande overbesteding beperkt blijft tot 2021 en dat deze past binnen de termijn van maximaal 3 jaar maar vraagt blijvende aandacht voor de kwaliteit van het toezicht op de bestedingen en een zorgvuldige en volledige informatieverstrekking hierover aan de deelnemende gemeenten over eventuele afwijkingen ten opzichte van de prognose.

Verkeersveiligheid

De gemeenten Albrandswaard, Barendrecht en Ridderkerk pleiten ervoor dat, met een hogere regionale ambitie op dit terrein, op termijn ook budgettair meer ruimte voor verkeersveiligheid beschikbaar moet komen. De gemeente Delft spreekt in dit kader haar nadrukkelijke steun uit voor

de aandacht voor infrastructurele investeringen in verkeersveiligheid bij de vertaling van het Strategische Plan Verkeersveiligheid naar regionale/lokale actieplannen.

Bijdragen aan campussen

De gemeenten Albrandswaard, Barendrecht en Ridderkerk vragen om selectiever en meer gefocust om te gaan met het verlenen van bijdragen aan campussen.

Onderlinge samenhang bewaken

De gezamenlijke gemeenten op Voorne-Putten onderschrijven de samenhangende aanpak die de MRDH biedt voor wonen, werken, bereikbaarheid en duurzaamheid en vragen daarbij om specifieke aandacht voor de groene gebieden binnen de MRDH. Een integrale benadering van deze gebieden versterkt volgens de gemeenten eveneens het economisch vestigingsklimaat van de gehele MRDH. In dit kader vragen de gemeenten om nauw samen te werken met het bestaande Samenwerkingsverband Wonen regio Rotterdam om dubbelingen van werkzaamheden te voorkomen. De gemeente Delft vraagt om nadrukkelijk de relatie te bewaken tussen een aantal verkenningen (o.a. MIRT) met onderlinge samenhang en daarbij te waken over wederzijdse informatie-uitwisseling.

Inzicht inzet middelen

De gemeenten Leidschendam-Voorburg en Rijswijk zouden graag meer inzicht krijgen in de middelen die worden ingezet. De gemeente Rijswijk is wel van mening dat de begroting een helder beeld geeft van waar de MRDH aan werkt, maar zou nog meer gevoel willen krijgen bij de behaalde resultaten, als legitimatie voor de te besteden gelden en de samenwerking. De gemeente Leidschendam-Voorburg kan in de ontwerpbegroting nu niet herleiden of de middelen worden besteed aan de activiteiten met de meeste waarde voor het leef- en vestigingsklimaat in de regio. Daarnaast is het voor de gemeente niet duidelijk hoe de ondersteunende taken, die de MRDH-organisatie op verzoek van gemeenten verzorgt voor bijvoorbeeld het netwerk Energie en de Verstedelijkingsalliantie, in de begroting zijn opgenomen.

Overzicht zienswijzen MRDH-gemeenten en reactie van het algemeen bestuur MRDH

De ingebrachte zienswijzen van de MRDH-gemeenten op de ontwerpbegroting MRDH 2020 zijn verwerkt in onderstaande tabel. De reacties zijn gesorteerd per gemeente. De tabel geeft weer wat de reactie van het algemeen bestuur (AB) is op het betreffende punt.

Opmerking	Reactie algemeen bestuur
Albrandswaard	
Algemeen	
Wij waarderen de stappen die u zet om de begroting begrijpelijk te maken, ook voor raadsleden die slechts incidenteel met de MRDH in aanraking komen. Meest aansprekende voorbeeld is de infographic, die overzicht biedt over de hoofdlijnen van de begroting.	Het algemeen bestuur bedankt de gemeente voor deze positieve reactie.
Verkeersveiligheid	
Verkeersveiligheid wordt regionaal steeds relevanter. Tot ons genoegen constateren wij dat dit onderwerp ook een duidelijke plek krijgt in de Strategische Agenda van de MRDH. Het landelijke Strategisch Plan Verkeersveiligheid moet grotendeels nog worden uitgewerkt naar regionaal en lokaal niveau, en worden vertaald naar financiële consequenties. Wij willen alvast onze steun ervoor uitspreken dat, met een hogere regionale ambitie, op termijn ook budgettair meer ruimte moet komen voor dit thema.	De verkeersveiligheid in de MRDH vraagt om aandacht, het aantal verkeersslachtoffers stijgt. In de komende periode wordt door de MRDH en de MRDH gemeenten een regionale aanpak verkeersveiligheid opgesteld, als vertaling van het nationale Strategisch Plan Verkeersveiligheid. In die aanpak zal aandacht zijn voor zowel een impuls in gedragsmaatregelen, handhaving als infrastructurele maatregelen. De precieze omvang van het pakket is afhankelijk van de uitkomst van de verkeersveiligheidsanalyse, de vertaalslag naar een maatregelenpakket op lokaal en regionaal niveau en de bereidheid van betrokken partijen om daarin te investeren. De MRDH faciliteert het werkproces om te komen tot een regionale aanpak en heeft daarnaast – in een later stadium - een rol als subsidieverlener. De verwachting is dat dit regionale plan volgend voorjaar ter besluitvorming kan worden aangeboden aan de bestuurscommissie Vervoersautoriteit.
Bijdragen aan campussen	
Wij snappen dat het thema 'aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt' aandacht krijgt. Wel zouden wij willen voorstellen dat de MRDH selectiever en meer gefocust omgaat met campussen die voor subsidie in aanmerking komen. Wij vinden het budget dat nu aan campussen wordt besteed niet in verhouding tot bijvoorbeeld 'werklocaties', een ander thema waar in onze optiek een stevige opgave ligt.	De bestuurscommissie Economisch vestigingsklimaat besluit over de uiteindelijke toekenning van het budget aan campus- of werklocatieprojecten. De adviescommissie Economisch Vestigingsklimaat, met daarin de raadsleden van de 23 gemeenten, geeft met

Opmerking	Reactie algemeen bestuur
	<p>ingang van 2019 een advies over de door de bestuurscommissie voorgestelde projecten. Het gaat dan om de grotere projecten, die vaak eerst een keer richtinggevend in de bestuurscommissie zijn besproken en voordat er in de bestuurscommissie besluitvorming over plaatsvindt van een advies worden voorzien door de adviescommissie. De gemeente kan via de genoemde commissies een voorstel inbrengen. Wij hebben deze rol van de adviescommissie toegevoegd aan de financiële toelichting van het programma Economisch Vestigingsklimaat in de begroting.</p>
Barendrecht	
Algemeen	
<p>Wij waarderen de stappen die u zet om de begroting begrijpelijk te maken, ook voor raadsleden die slechts incidenteel met de MRDH in aanraking komen. Meest aansprekende voorbeeld is de infographic, die overzicht biedt over de hoofdlijnen van de begroting.</p>	<p>Het algemeen bestuur bedankt de gemeente voor deze positieve reactie.</p>
Maatwerk	
<p>Wij vinden dat er binnen het programma 'exploitatie verkeer en OV' voldoende budgettaire ruimte moet zijn voor maatwerk. Dit vragen wij ook in onze zienswijze op de Strategische Agenda. Wij zouden ons kunnen voorstellen dat een zeker percentage van het budget gereserveerd wordt voor maatwerkvervoer. Overigens ligt hier ook een mogelijke samenhang met de discussie over OV-tarieven.</p>	<p>Het initiatief voor het ontwikkelen van maatwerkvervoer ligt bij de gemeente. De nieuwe beleidslijn maatwerkvervoer, die momenteel wordt opgesteld, biedt gemeenten de mogelijkheid ondersteund te worden in de voorbereiding en uitwerking van het maatwerkvervoer en reserveert meer budgettaire ruimte vergeleken met de huidige regeling uit 2013.</p>
Fiets en verkeersveiligheid	
<p>Fiets en verkeersveiligheid worden regionaal steeds relevanter. Tot ons genoegen constateren wij dat deze onderwerpen ook een duidelijke plek krijgen in de Strategische Agenda van de MRDH. Dit moet grotendeels nog worden uitgewerkt en worden vertaald naar financiële consequenties. Wij willen alvast onze steun ervoor uitspreken dat, met een hogere regionale ambitie, op termijn ook budgettair meer ruimte moet komen voor deze thema's.</p>	<p>Fiets is een belangrijke modaliteit, die in de Uitvoeringsagenda Bereikbaarheid – als onderdeel van de Strategische Agenda - een prominente plek heeft. De MRDH investeert samen met de betrokken MRDH gemeenten in het opwaarderen van het regionale fietsnetwerk, onder meer in de planuitwerking als opmaat naar realisatie van metropolitane fietsroutes.</p>

Opmerking	Reactie algemeen bestuur
	<p>De verkeersveiligheid in de MRDH vraagt om aandacht, het aantal verkeersslachtoffers stijgt. In de komende periode wordt door de MRDH en de MRDH gemeenten een regionale aanpak verkeersveiligheid opgesteld, als vertaling van het nationale Strategisch Plan Verkeersveiligheid. In die aanpak zal aandacht zijn voor zowel een impuls in gedragsmaatregelen, handhaving als infrastructurele maatregelen. De precieze omvang van het pakket is afhankelijk van de uitkomst van de verkeersveiligheidsanalyse, de vertaalslag naar een maatregelenpakket op lokaal en regionaal niveau en de bereidheid van betrokken partijen om daarin te investeren. De MRDH faciliteert het werkproces om te komen tot een regionale aanpak en heeft daarnaast – in een later stadium - een rol als subsidieverlener. De verwachting is dat dit regionale plan volgend voorjaar ter besluitvorming kan worden aangeboden aan de bestuurscommissie Vervoersautoriteit.</p>
<p><i>Bijdragen aan campussen</i></p>	
<p>Wij onderschrijven de aandacht die het thema 'aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt' krijgt, ook in de Strategische Agenda. Wel zouden wij willen voorstellen dat de MRDH selectiever en meer gefocust omgaat met campussen die voor subsidie in aanmerking komen. Wij zouden kiezen voor een andere verdeling ten opzichte van bijvoorbeeld het budget voor 'werklocaties', een ander thema waar in onze optiek een stevige opgave ligt. Daarnaast vinden wij het passend als bedrijfsleven en kennisinstellingen zich ook committeren aan de campussen, ook financieel.</p>	<p>De bestuurscommissie Economisch vestigingsklimaat besluit over de uiteindelijke toekenning van het budget aan campus- of werklocatieprojecten. De adviescommissie Economisch Vestigingsklimaat, met daarin de raadsleden van de 23 gemeenten, geeft met ingang van 2019 een advies over de door de bestuurscommissie voorgestelde projecten. Het gaat dan om de grotere projecten, die vaak eerst een keer richtinggevend in de bestuurscommissie zijn besproken en voordat er in de bestuurscommissie besluitvorming over plaatsvindt van een advies worden voorzien door de adviescommissie. De gemeente kan via de genoemde commissies een voorstel inbrengen. Co-financiering door andere partijen dan de MRDH is een van de uitgangspunten bij het</p>

Opmerking	Reactie algemeen bestuur
	toekennen van bijdragen aan projectvoorstellen van gemeenten. Wij hebben deze rol van de adviescommissie toegevoegd aan de financiële toelichting van het programma Economisch Vestigingsklimaat in de begroting.
Brielle, Hellevoetsluis, Nissewaard en Westvoorne	
Algemeen	
De begroting is opgesteld conform de vastgestelde kaders in de Kadernota 2020. De opgaven waarvoor de gezamenlijke gemeenten zich gesteld zien, zijn naar onze mening goed weer gegeven.	Het algemeen bestuur bedankt de gemeente voor deze positieve reactie.
Toekomstige investeringsruimte onder druk	
Binnen het programma Infrastructuur verkeer en openbaar vervoer wordt geconstateerd dat de beschikbare investeringsmiddelen efficiënt en effectief moeten worden ingezet. Hierbij maken de gemeenten zich zorgen wat betreft de toekomstige mogelijkheden. Immers, binnen de financiële kaders, wordt de eerste jaren een overbesteding geconstateerd. De noodzakelijke toekomstige forse investeringen komen daarmee sterk onder druk. Reeds in 2019 zal naar onze mening een proces gestart dienen te worden om de noodzakelijke heroverweging dan wel prioritering in goede banen te leiden. De programma's van de Vervoersautoriteit worden met name bekostigd door de BDU (Brede doeluitkering) van het Rijk en enkele specifieke bijdragen van het Rijk, die ook zijn toegevoegd aan de BDU. Voortdurend overleg over de noodzaak van extra DBU-gelden met het Rijk is naar onze mening gewenst. De gemeenten op Voorne-Putten onderschrijven daarbij nut en noodzaak van het principe van co-financiering door de betreffende gemeente(n) om (infra-structurele) projecten mogelijk te maken. Hiertoe zullen zij binnen de eigen gemeentelijke middelen financiële ruimte vrij maken.	Wij onderschrijven uw mening. In 2019 is reeds gestart om de omvang van de financiële opgave te concretiseren.
Bereikbaarheid Voorne-Putten	
Aandacht vragen de gemeenten voor het verbeteren van de bereikbaarheid van Voorne-Putten. Bij de doelstelling Verbeteren bereikbaarheid toplocaties en banen missen de gemeenten een duidelijke verwijzing naar een concrete aanpak van deze bereikbaarheid, zoals een extra oeververbinding.	Zoals in het IPva (bijlage 2 bij de begroting) is verwoord, wordt er momenteel gewerkt aan een MIRT gebiedsuitwerking voor Voorne-Putten met als doel het voor de korte, middellange en lange termijn verkennen van oplossingen en/of maatregelpakketten ter verbetering van de bereikbaarheid van Voorne-Putten, mede in relatie tot verstedelijkingsafspraken, ontwikkeling van de haven van Rotterdam en het goederenvervoer alsmede overige ruimtelijke en economische ontwikkelingen in dit gebied. Dit met als doel ook de bereikbaarheid van toplocaties en banen te verbeteren. De resultaten van de gebiedsuitwerking inclusief beoogde vervolgstappen voor de korte en langere termijn

Opmerking	Reactie algemeen bestuur
	(bijvoorbeeld mogelijke maatregelen zoals een extra oeververbinding) zullen, als onderdeel van het Gebiedsprogramma, voorgelegd worden in het BO MIRT van het najaar 2019.
<p><i>Bereikbaarheid groene gebieden</i></p> <p>Daarnaast willen we benadrukken dat om meer als één stedelijke regio te kunnen functioneren nadrukkelijk ook de groene gebieden, inclusief hun kernen en de toeristisch recreatieve hotspots, goed bereikbaar dienen te zijn. Een schaa sprong van het OV kan hierin belangrijk zijn, ook de koppeling van (snelle) fietsroutes aan het OV verdient nadrukkelijk de aandacht.</p>	<p>Zoals ook verwoord in de Nota van beantwoording bij de Strategische Agenda bepaalt de diversiteit van de regio – stedelijk én groen – voor een groot deel de aantrekkelijkheid van ons gebied. De MRDH staat voor goede regionale bereikbaarheid en economische ontwikkeling. Vanuit dat perspectief werken we aan de versterking van de economische kracht van de hele regio. Fiets is daarbij een belangrijke modaliteit, die in de Uitvoeringsagenda Bereikbaarheid – als onderdeel van de Strategische Agenda - een prominente plek heeft. De MRDH investeert samen met de betrokken MRDH gemeenten in het opwaarderen van het regionale fietsnetwerk, onder meer in de planuitwerking als opmaat naar realisatie van metropolitane fietsroutes.</p>
<p><i>Ondersteuning gekozen inzet programma EV</i></p> <p>Binnen het programma EV vindt inzet plaats op: regionale innovatieprogramma's fieldlabs, mbo/hbocampusondersteuning, digitale bereikbaarheid (5G), regionale afstemming werklocaties, kansen vrijetijdseconomie verkennen, ondersteuning gemeenten bij verstedelijkingsopgave, bevorderen regionale samenwerking energietransitie. Voorne-Putten ondersteunt de gekozen inzet en ziet voor haar een rol weggelegd in de campusontwikkeling, voor zorg en circulaire economie, vrije tijdseconomie en de samenwerking energietransitie.</p>	<p>Het algemeen bestuur bedankt de gemeente voor deze positieve reactie. Zoals ook verwoord in de Nota van beantwoording bij de Strategische Agenda is Brielle aangesloten bij het campusnetwerk en heeft Brielle ambities rondom een campus op het gebied van nieuwe energie en zal dit binnen het campusnetwerk van de MRDH de komende maanden verder worden uitgewerkt. Ook is in die nota van beantwoording aangegeven dat het goed is te weten dat er ook ambities zijn op het onderwerp zorg, dat vanuit MRDH, InnovationQuarter, TNO en de provincie Zuid-Holland onlangs het derde Fieldlabinnovatieprogramma is gestart gericht op zorgtechnologie en dat in de verdere uitwerking de link met Voorne-Putten zal worden gelegd.</p>

Opmerking	Reactie algemeen bestuur
Samen voortvarend werken aan woningbouw, bereikbaarheid en werklocaties	
<p>Tevens wordt in de begroting aangegeven dat samen voortvarend zal worden gewerkt aan woningbouw, bereikbaarheid en werklocaties. U wilt daarbij ondersteuning bieden bij het maken van een samenhangende aanpak en planning voor wonen, werken, bereikbaarheid en duurzaamheid per woningbouwlocatie van de Verstedelijkingsalliantie. Gemeenten die vergelijkbare locaties (mogelijkheid tot verdichting in bestaand stedelijk of dorpsgebied, nabij bestaande hoogwaardige infrastructuur) hebben, wilt u dezelfde ondersteuning aanbieden als aan de gemeenten in de Verstedelijkingsalliantie. Op Voorne-Putten is de kern Spijkenisse één van deze gemeenten. Wij gaan er van uit dat de MRDH ook hier dezelfde ondersteuning aanbiedt, als de andere stedelijke gebieden in de metropoolregio. Daarnaast zal ook specifieke aandacht nodig zijn voor de groene gebieden binnen de MRDH. Immers een integrale benadering van deze gebieden versterkt eveneens het economisch vestigingsklimaat van de gehele MRDH.</p>	<p>Zoals in de begroting verwoord, kunnen de verschillende gebieden en gemeenten binnen de MRDH op vergelijkbare ondersteuning rekenen, waarbij altijd sprake is van maatwerk dat goed aansluit bij het betreffende vraagstuk.</p>
Onderlinge samenhang bewaken	
<p>De gezamenlijke gemeenten maken deel uit van het Samenwerkingsverband Wonen regio Rotterdam. Dit samenwerkingsverband werkt nauw samen met de provincie Zuid-Holland en de in de regio werkzame corporaties. Wij dringen er bij uw bestuur dan ook op aan nauw samen te werken met dit Samenwerkingsverband, waarbij ieders rol en positie zal worden gerespecteerd. Dubbelingen van werkzaamheden dienen te worden voorkomen.</p>	<p>Vanuit de kerntaken van de MRDH op het gebied van bereikbaarheid en economisch vestigingsklimaat onderschrijven wij een goede samenwerking waar dat meerwaarde heeft voor de betrokkenpartijen en er geen menging van verantwoordelijkheden plaatsvindt.</p>
Capelle aan den IJssel	
<p>De raad van de gemeente Capelle aan den IJssel heeft besloten om geen zienswijze in te dienen.</p>	<p>n.v.t.</p>
Delft	
Algemeen	
<p>We stemmen in met de ontwerpbegroting 2020, die past bij de kaders uit de Kaderbrief begroting 2020. De koppeling van de begrotingsprogramma's aan het strategisch kader van de vier ambities van het Regionaal Investeringsprogramma / Concept Strategische Agenda MRDH uit de vorige begroting is vastgehouden.</p>	<p>Het algemeen bestuur bedankt de gemeente voor deze positieve reactie.</p>
Toekomstige investeringsruimte onder druk - ontwikkeling begrotingssaldo	
<p>We complimenteren u met het ambtelijke proces van voorbereiding van deze begroting, waarbij de controllers van de 23 leden van de MRDH door u zijn betrokken. Wij achten deze betrokkenheid van gemeentelijke controllers bij o.a. het opstellen van de bestuursrapportages van extra belang, gezien de tijdelijke tekorten op de Rijks-BDU-middelen voor de MRDH als vervoersregio - tekorten binnen de wettelijke drie-jaarstermijn voor begrotingstekort. De gemeenten houden zo, samen met de MRDH, inzicht in de ontwikkeling van het begrotingssaldo.</p>	<p>Wij vinden het heel prettig om te constateren dat de gemeenten, naast de inzet van ambtenaren vanuit de inhoudelijke beleidsterreinen, ook steeds meer hun financiële medewerkers in positie brengen bij de opstelling en besluitvorming van planning & control documenten van de MRDH. Ook voor specialistische onderwerpen zoals bijvoorbeeld fiscaliteit, financiering en risicomanagement, wordt actief gebruik gemaakt van bij de gemeenten aanwezige expertise.</p>

Opmerking	Reactie algemeen bestuur
<p>Samenwerking tussen de pijlers</p> <p>Wij onderkennen met u het belang van een aantrekkelijke en goede route naar landschappen aan de randen van de woonomgeving, voor een aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat. Wij vragen uw aandacht voor de samenwerking op dit thema binnen de MRDH, tussen Economisch Vestigingsklimaat en de Vervoersautoriteit. Groen en recreatie als vestigingsfactor kan meeliften en worden versterkt met investeringen in verkeer en openbaar vervoer. Gezamenlijk hebben beide MRDH-delen een sterker programmavoorstel voor gesprekken met partners van de MRDH, zoals PZH, Rijk en Europa.</p>	<p>Mobiliteit is geen doel op zich, maar ondersteunend aan andere ambities, in het bijzonder het versterken van de agglomeratiekracht maar ook het versterken van groen en recreatie als vestigingsfactor. Maatregelen uit de Uitvoeringsagenda Bereikbaarheid dragen dus ook bij aan de economische ontwikkeling van het MRDH-gebied. Vanuit de taken en bevoegdheden op gebied van verkeer en vervoer en economisch vestigingsklimaat werkt de MRDH, waar zinvol, met haar partners aan integrale voorstellen.</p>
<p>Onderlinge samenhang bewaken</p> <p>We vragen u nadrukkelijk de relatie te bewaken tussen een aantal verkenningen met onderlinge samenhang. Het gaat daarbij dan om het waken over wederzijdse informatie-uitwisseling. Tevens betekent dit met betrokken partijen gezamenlijk aanscherpen van de onderzoeksvragen / plannings bij diverse projecten t.b.v. het beste totaalresultaat. Het gaat o.a. om de verkenningen: MIRT verkenning Schaalsprong regionale bereikbaarheid CID/Binckhorst (incl regionale context) i.r.t. OV verkenning Den Haag zuidwest, Westland, Rijswijk Delft Werkplaats Metropool OV, verstedelijking en economie i.r.t. MIRT verkenning Gebiedsuitwerking Zoetermeer- Rotterdam – Den Haag.</p>	<p>Dat doen we.</p>
<p>Samenwerkingskansen verkeer- en vervoer en ambities economisch vestigingsklimaat.</p> <p><i>Naschrift MRDH: de zienswijze van de gemeente Delft geeft een duiding van de diverse samenwerkingskansen op het gebied van verkeer en vervoer en economisch vestigingsklimaat in de MRDH begroting 2020.</i></p>	<p>Wij hebben kennis genomen van uw steunbetuigingen voor de in de begroting opgenomen opgaven en uw inzet daarbij vanwege de betekenis van deze opgaven voor de gemeente Delft. Wij danken u voor deze positieve inbreng.</p>
<p>Den Haag</p>	
<p>Governance</p> <p>De gemeenteraad ziet dat de democratische legitimiteit van de MRDH nog te wensen over laat en dat het besluitvormingsproces van de Metropoolregio nog niet voldoende transparant is. In de begroting komt echter niet terug welke activiteiten de MRDH zal ondernemen om dit aan te pakken, terwijl dit essentiële zaken zijn voor de raad in haar overweging rond voortzetting van de Metropoolregio.</p>	<p>Tijdens de evaluatie van de samenwerking in de metropoolregio (2017) is aanbevolen om de strategie te verduidelijken, het besluitvormingsproces van de MRDH te verhelderen en expliciteren, en de stukkenstroom behapbaarder te maken. Belangrijk aandachtspunt daarbij was een goede positionering van de adviescommissies van</p>

Opmerking	Reactie algemeen bestuur
	<p>raadsleden en de gemeenteraden in verband met de democratische legitimatie. Daartoe is onder meer de rol van adviescommissies verduidelijkt en wordt meegedaan aan het rijkstraject voor verbetering van de Wgr. Ook is een gestandaardiseerde verzendtermijn van 14 dagen voor de verzending van de stukken van alle MRDH gremia ingesteld. Voorts wordt ieder agendapunt thans voorzien van 1 A4 waar het voorgenomen besluit en de financiële, juridische en communicatie impact staan vermeld. Tot slot wordt op dit moment de digitale vergadersystemen iBabs en Notubiz in gebruik genomen, om het vergaderen voor bestuurders en raadsleden te vergemakkelijken.</p> <p>De stuurgroep follow-up programma evaluatie ziet toe op de uitwerking en implementatie van de aanbevelingen.</p> <p>Wij hebben de ontwerp begroting aangepast en bovenstaande beantwoording toegevoegd aan het hoofdstuk Inleiding.</p>
Krimpen aan den IJssel	
<p><i>Naschrift MRDH: de gemeenteraad van Krimpen aan den IJssel heeft op 23 mei 2019 besloten geen zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting MRDH 2020.</i></p>	<p>n.v.t.</p>
Lansingerland	
<i>Toekomstige investeringsruimte onder druk – beheersen tekort BDU middelen</i>	
<p>De kosten van beheer en onderhoud van de railinfrastructuur blijven stijgen, terwijl de BDU gelden niet meestijgen. Er is dus effectief minder geld om nieuwe investeringen te doen terwijl de opgaven waar deze regio voor staat steeds groter worden. Dat leidt tot meer doen met minder en dus op het verder continueren van kostenbeheersing op regulier beheer en onderhoud, vervangingsinvesteringen rail en op financieringskosten van de railvoertuigen. Wij onderschrijven dat een goede bereikbaarheid een randvoorwaarde is om de MRDH verder te ontwikkelen en vragen de MRDH te streven naar voldoende investeringsruimte voor de gehele regio. Als laatste willen we nogmaals wijzen op de risico's van overplanning en overbesteding en de limieten die daarvoor gesteld zijn, zeker met betrekking tot grote projecten. De werkzaamheden van de MRDH verschuiven steeds meer van beleid naar uitvoering waarbij de MRDH bij veel projecten de regie voert. Daarbij kan de MRDH meer dan voorheen een rol spelen om externe financieringsbronnen te verkennen en</p>	<p>De MRDH is actief bezig met het zoeken naar nieuwe en alternatieve bekostigingsvormen voor investeringen in mobiliteit. Enerzijds werkt de MRDH op dit onderwerp samen met de provincies en de Vervoerregio Amsterdam. Gezamenlijk hebben zij de ambitie uitgesproken om als regio's alternatieve vormen van bekostiging en financiering door te ontwikkelen, gelet op de noodzaak van forse investeringen in het openbaar vervoerssysteem om de groei van het openbaar vervoer te faciliteren. Anderzijds</p>

Opmerking	Reactie algemeen bestuur
afspraken te maken. Voor de komende jaren vraagt het uitvoeren van de ambitie van de MRDH veel inzet van alle samenwerkingspartners.	zoekt de G4 samen met de rijksoverheid naar alternatieve bekostiging van investeringen in mobiliteit in relatie tot stedelijke ontwikkeling. De MRDH is aangehaakt op dat traject.
Leidschendam-Voorburg	
Algemeen	
Wij kunnen instemmen met de ontwerpbegroting 2020.	Het algemeen bestuur bedankt de gemeente voor deze positieve reactie.
Toekomstige investeringsruimte onder druk	
Wij verzoeken u ook om tijdig alle gemeenten te betrekken bij de uitwerking van een efficiëntere besteding van de bestaande middelen als de financiële opgave voor de Vervoersautoriteit in de loop van dit jaar verder is geconcretiseerd. Wij vinden het, zoals u weet, zeer belangrijk dat de ambities in overeenstemming zijn en blijven met het beschikbare budget op de korte én de lange termijn.	De actualisatie van de investeringsruimte, waarbij de gemeenten zoals te doen gebruikelijk worden betrokken is gepland voor eind 2019. Deze actualisatie zal worden betrokken bij het opstellen van de begroting 2021 inclusief meerjarenbeeld 2022-2024, die in het voorjaar van 2020 voor een zienswijze aan de gemeenten zal worden verzonden.
Algemeen	
Wij zien dat uw organisatie aandacht heeft besteed aan duidelijke communicatie. Toch is niet overal in de aangeboden stukken duidelijk wanneer de GR MRDH, de gemeenten, de regio als gebied of de werkorganisatie wordt bedoeld. Daarnaast is in de ontwerpbegroting, wat de MRDH gaat doen in 2020, niet altijd consistent vanuit de rol van de MRDH geformuleerd. Voorbeelden van beide punten: 'De investeringen in bereikbaarheid van de regio bepalen de 23 gemeenten gezamenlijk. Hierin maakt de MRDH keuzes.' Of: 'De MRDH en de gemeenten werken samen aan het opstellen en uitvoeren van een Actieplan CO2-reductie'. En: 'Alle basisscholen doen mee aan (...) School op Seef'.	In zijn algemeenheid is de rol van de MRDH beschreven in hoofdstuk 1 van de MRDH begroting 2020. Wij zijn het met u eens dat de opgaven in de begroting niet altijd consistent vanuit de rol van de MRDH zijn geformuleerd, de begroting is op de door u genoemde onderdelen aangepast. Wij nemen uw opmerking voor de toekomst ter harte.
Inzicht inzet middelen	
We zouden graag meer inzicht hebben in de focus van de middelen die worden ingezet. We kunnen in de ontwerpbegroting nu niet herleiden of de middelen worden besteed aan de activiteiten met de meeste waarde voor het leef- en vestigingsklimaat in de regio. Omdat de ontwerpbegroting de kosten op programmaniveau duidt, is dat niet in te schatten. Het stimuleren van groen en recreatie gebeurt bijvoorbeeld ook door andere overheden en het is onduidelijk hoe groot de aanvullende inzet van de MRDH is. Daarnaast wordt niet duidelijk hoe de ondersteunende taken, die de MRDH-organisatie op verzoek van gemeenten verzorgt voor bijvoorbeeld het netwerk Energie en de Verstedelijkingsalliantie, in de begroting zijn opgenomen.	De basis voor de in de begroting opgenomen doelen en opgaven komen voort uit de Strategische Agenda. In de Strategische Agenda wordt de focus bepaald, onder meer op basis van agenda's en visies voor de langere termijn zoals de Roadmap Next Economy en de Uitvoeringsagenda Bereikbaarheid (met het Investeringsprogramma Vervoersautoriteit) als concrete uitwerking hiervan. De programma's voor verkeer en vervoer zijn enerzijds een vertaling van de

Opmerking	Reactie algemeen bestuur
	<p>concessieafspraken met de vervoerders (programma exploitatie verkeer en openbaar vervoer) en anderzijds de financiële vertaling van de infrastructurele projecten van het Investeringsprogramma Vervoersautoriteit (programma infrastructuur verkeer en openbaar vervoer).</p> <p>De programmakosten van het programma Economisch vestigingsklimaat zijn in de begroting indicatief onderverdeeld tussen enerzijds budget voor projectontwikkeling, lidmaatschappen en programma-overstijgende aanpakken en anderzijds budget voor co-financiering van gemeentelijke projecten die tot doel hebben bij te dragen aan de versterking van het economisch vestigingsklimaat, en budget voor de samenwerkingsafspraken van InnovationQuarter. De adviescommissie Economisch Vestigingsklimaat, met daarin de raadsleden van de 23 gemeenten, geeft met ingang van 2019 een advies over de door de bestuurscommissie voorgestelde projecten. Het gaat dan om de grotere projecten, die vaak eerst een keer richtinggevend in de bestuurscommissie zijn besproken en voordat er in de bestuurscommissie besluitvorming over plaatsvindt van een advies worden voorzien door de adviescommissie. Wij hebben deze rol van de adviescommissie toegevoegd aan de financiële toelichting van het programma Economisch Vestigingsklimaat in de begroting.</p> <p>Waar taken door andere overheden worden opgepakt, zoals het ontwikkelen en onderhouden van groen vanuit de landschapstafels, pleegt de MRDH geen aanvullende inzet.</p> <p>Vanuit de twee kerntaken participeert de MRDH altijd in relevante netwerken indien dit voor de</p>

Opmerking	Reactie algemeen bestuur
	<p>kerntaken relevant is. Een voorbeeld hiervan is de Verstedelijkingsalliantie. Voor de ondersteuning van het netwerk Energie is geen financiële inzet begroot, dit netwerk wordt rechtstreeks door gemeenten en provincie bekostigd. De ambtelijke ondersteuning van het netwerk vraagt maximaal 0,1 fte inzet vanuit de directie Economisch vestigingsklimaat.</p> <p>Wij gaan ervan uit dat deze toelichting het door u gevraagde inzicht biedt maar zijn altijd bereid een nadere toelichting te verstrekken.</p>
Maassluis	
Algemeen	
<p>Wij hebben de Ontwerpbegroting MRDH 2020 en de Ontwerp beleidsnota risicomangement en weerstandsvermogen MRDH in goede orde ontvangen. Wij zijn verheugd dat u opnieuw de "Begroting MRDH 2020 in één oogopslag in beeld" weer beschikbaar heeft gemaakt.</p> <p>In goed overleg met vertegenwoordigers van de gemeenten Schiedam en Vlaardingen en onder voorbehoud van besluitvorming door de gemeenteraad, gepland op 28 mei 2019, zijn wij tot de conclusie gekomen dat de (financiële) begroting voldoet aan de kaders en dat wij geen gebruik zullen maken van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen.</p> <p><i>Naschrift MRDH: de gemeenteraad van Maassluis heeft op 14 mei 2019 besloten in te stemmen met de MRDH begroting 2020.</i></p>	<p>Het algemeen bestuur bedankt de gemeente voor deze positieve reactie.</p>
Midden-Delfland	
Algemeen	
<p>Met tevredenheid constateren wij dat de ontwerpbegroting de uitvoering van de Strategische agenda ondersteunt. De gemeenteraad heeft besloten een instemmende zienswijze af te geven. De instemmende zienswijze houdt ook in dat de gemeenteraad instemt met de verhoging van de inwonerbijdrage met de inflatiecorrectie tot € 2,68 per inwoner. Wij continueren graag de regionale samenwerking op de formele onderdelen economisch vestigingsklimaat en als netwerkorganisatie in het belang van het welzijn en welvaart van inwoners. In lijn met de regionale afspraken continueren wij onze huidige ambtelijke inzet in de regionale samenwerking. De gemeente Midden-Delfland blijft zich actief inzetten voor het behoud en verbeteren van de kwaliteiten van de groene landschappen om het economisch vestigingsklimaat te versterken.</p>	<p>Het algemeen bestuur bedankt de gemeente voor deze positieve reactie.</p>
Pijnacker-Nootdorp	
Exploitatie verkeer en openbaar vervoer – samenhang alliantie middengebied schaalsprong OV	

Opmerking	Reactie algemeen bestuur
Op pagina 15 van de ontwerpbegroting benoemt u de verstedelijkingsalliantie als plek waar verstedelijking samenhangt met de schaa sprong OV vanaf 2025. Het ontwerp van de Strategische Agenda vermeldt in dit kader naast de verstedelijkingsalliantie ook de alliantie middengebied. Wij verzoeken u om ook in de begroting aan te geven dat bij de alliantie middengebied een samenhang is met de schaa sprong OV vanaf 2025.	Wij nemen uw suggestie over en hebben dit aangepast in de begroting 2020.
Ridderkerk	
Algemeen	
Wij waarderen de stappen die u zet om de begroting begrijpelijk te maken, ook voor raadsleden die slechts incidenteel met de MRDH in aanraking komen. Meest aansprekende voorbeeld is de infographic, die overzicht biedt over de hoofdlijnen van de begroting.	Het algemeen bestuur bedankt de gemeente voor deze positieve reactie.
Maatwerk	
Wij vinden dat er binnen het programma 'exploitatie verkeer en OV' voldoende budgettaire ruimte moet zijn voor maatwerk. Dit vragen wij ook in onze zienswijze op de Strategische Agenda. Wij zouden ons kunnen voorstellen dat een zeker percentage van het budget gereserveerd wordt voor maatwerkvervoer. Overigens ligt hier ook een mogelijke samenhang met de discussie over OV-tarieven.	Het initiatief voor het ontwikkelen van maatwerkvervoer ligt bij de gemeente. De nieuwe beleidslijn maatwerkvervoer, die momenteel wordt opgesteld, biedt gemeenten de mogelijkheid ondersteund te worden in de voorbereiding en uitwerking van het maatwerkvervoer en reserveert meer budgettaire ruimte vergeleken met de huidige regeling uit 2013.
Fiets en verkeersveiligheid	
Fiets en verkeersveiligheid worden regionaal steeds relevanter. Tot ons genoegen constateren wij dat deze onderwerpen ook een duidelijke plek krijgen in de Strategische Agenda van de MRDH. Dit moet grotendeels nog worden uitgewerkt en worden vertaald naar financiële consequenties. Wij willen alvast onze steun ervoor uitspreken dat, met een hogere regionale ambitie, op termijn ook budgettair meer ruimte moet komen voor deze thema's.	<p>Fiets is een belangrijke modaliteit, die in de Uitvoeringsagenda Bereikbaarheid – als onderdeel van de Strategische Agenda - een prominente plek heeft. De MRDH investeert samen met de betrokken MRDH gemeenten in het opwaarderen van het regionale fietsnetwerk, onder meer in de planuitwerking als opmaat naar realisatie van metropolitane fietsroutes.</p> <p>De verkeersveiligheid in de MRDH vraagt om aandacht, het aantal verkeersslachtoffers stijgt. In de komende periode wordt door de MRDH en de MRDH gemeenten een regionale aanpak verkeersveiligheid opgesteld, als vertaling van het nationale Strategisch Plan Verkeersveiligheid. In die aanpak zal aandacht zijn voor zowel een impuls in gedragsmaatregelen, handhaving als</p>

Opmerking	Reactie algemeen bestuur
	<p>infrastructurele maatregelen. De precieze omvang van het pakket is afhankelijk van de uitkomst van de verkeersveiligheidsanalyse, de vertaalslag naar een maatregelenpakket op lokaal en regionaal niveau en de bereidheid van betrokken partijen om daarin te investeren. De MRDH faciliteert het werkproces om te komen tot een regionale aanpak en heeft daarnaast – in een later stadium - een rol als subsidieverlener. De verwachting is dat dit regionale plan volgend voorjaar ter besluitvorming kan worden aangeboden aan de bestuurscommissie Vervoersautoriteit.</p>
<p>Bijdragen aan campussen</p> <p>Wij onderschrijven de aandacht die het thema ‘aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt’ krijgt, ook in de Strategische Agenda. Wel zouden wij willen voorstellen dat de MRDH selectiever en meer gefocust omgaat met campussen die voor subsidie in aanmerking komen. Wij zouden kiezen voor een andere verdeling ten opzichte van bijvoorbeeld het budget voor ‘werklocaties’, een ander thema waar in onze optiek een stevige opgave ligt. Daarnaast vinden wij het passend als bedrijfsleven en kennisinstellingen zich ook committeren aan de campussen, ook financieel.</p>	<p>De bestuurscommissie Economisch vestigingsklimaat besluit over de uiteindelijke toekenning van het budget aan campus- of werklocatieprojecten. De adviescommissie Economisch Vestigingsklimaat, met daarin de raadsleden van de 23 gemeenten, geeft met ingang van 2019 een advies over de door de bestuurscommissie voorgestelde projecten. Het gaat dan om de grotere projecten, die vaak eerst een keer richtinggevend in de bestuurscommissie zijn besproken en voordat er in de bestuurscommissie besluitvorming over plaatsvindt van een advies worden voorzien door de adviescommissie. De gemeente kan via de genoemde commissies een voorstel inbrengen. Co-financiering door andere partijen dan de MRDH is een van de uitgangspunten bij het toekennen van bijdragen aan projectvoorstellen van gemeenten. Wij hebben deze rol van de adviescommissie toegevoegd aan de financiële toelichting van het programma Economisch Vestigingsklimaat in de begroting.</p>
<p>Rijswijk</p>	
<p>Algemeen</p>	

Opmerking	Reactie algemeen bestuur
<p>Uit de ontwerp meerjarenbegroting blijkt dat de uitgangspunten uit de kaderbrief, die is verzonden vanuit de gemeenten aan de gemeenschappelijke regelingen, zijn betrokken bij het opstellen van de begroting. Aangezien er aan de gestelde kaders wordt gehouden, hebben wij op de financiële paragrafen geen verdere op- of aanmerkingen.</p>	<p>Het algemeen bestuur bedankt de gemeente voor deze positieve reactie.</p>
<p>Inzicht inzet middelen</p> <p>Bij de oprichting heeft MRDH als doel gesteld om het gebied beter bereikbaar te maken en het economisch vestigingsklimaat te versterken door de krachten te bundelen. In de begroting is te lezen dat onder dit doel veel te scharen is. De Strategische bereikbaarheidsagenda en de Uitvoeringsagenda geven de gestelde doelen inhoud. Er lopen vele trajecten en projecten en er worden nieuwe opgestart. De gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) is per 19 december 2014 in werking getreden. De MRDH kan dit jaar haar 5 jarig bestaan vieren. Dat vraagt om een evaluatie van de afgelopen jaren waardoor een beeld wordt gekregen van waar de MRDH nu staat en wat de investeringen hebben opgeleverd en gaan opleveren. Op die manier kunnen de bedragen in de begroting in een context gelezen worden. De begroting geeft een helder beeld van waar de MRDH aan werkt. Er zijn vele projecten die doelen dienen waar de gemeente achter staat. Om een gevoel te krijgen bij de bedragen in de begroting zou een oplegger waarin de behaalde resultaten staan en waaruit duidelijk wordt dat met deze koers doorgegaan moet worden prettig zijn. Het biedt een legitimatie van de te besteden gelden en van de opbrengsten van het bundelen van krachten om de bereikbaarheid te verbeteren en het economisch vestigingsklimaat te versterken.</p>	<p>2 jaar na oprichting is zoals afgesproken een tussentijdse evaluatie verricht. Naar aanleiding daarvan is afgesproken om eind 2020 te starten met de volgende evaluatie. De evaluatie daarna heeft in 2024 plaats.</p> <p>De basis voor de in de begroting opgenomen doelen en opgaven is de Strategische Agenda. In de Strategische Agenda wordt de koers bepaald, onder meer op basis van agenda's en visies voor de langere termijn zoals de Uitvoeringsagenda Bereikbaarheid en de Roadmap Next Economy. Jaarlijks rapporteren wij over de behaalde resultaten via de jaarstukken. De voorlopige jaarstukken 2018 heeft u op 15 april jl. ontvangen.</p>
<p>Rotterdam</p>	
<p>Algemeen</p> <p>De ontwerpbegroting geeft een helder overzicht van ambities en activiteiten van de MRDH en geeft geen aanleiding voor het maken van opmerkingen over structuur of leesbaarheid, behoudens een compliment voor de nieuw toegevoegde 'begroting in één oogopslag'. In het verleden is de Rotterdamse gemeenteraad kritisch geweest op het automatisch verhogen van de inwonersbijdrage. Ook deze keer wordt de inwonersbijdrage volgens de gebruikelijke systematiek geïndexeerd. Tegelijk met deze ontwerpbegroting is de concept strategische agenda voor zienswijze aangeboden. Wij herkennen ons in de vier ambities die daarin voor de regio zijn geformuleerd en zien dat de oplossingen voor de complexe, samenhangende ruimtelijke economische opgaven in toenemende mate vragen om een integrale aanpak over gemeentegrenzen en netwerken heen. Tegen de achtergrond van deze ambitie achten we een indexering goed te verantwoorden.</p>	<p>Het algemeen bestuur bedankt de gemeente voor deze positieve reactie.</p>
<p>Toekomstige investeringsruimte onder druk</p> <p>Met het Algemeen Bestuur MRDH maakt de Rotterdamse gemeenteraad zich grote zorgen over het feit dat de investeringsruimte voor openbaar vervoer steeds meer onder druk komt te staan. In de combinatie van maatschappelijke opgaven op het gebied van verstedelijking, mobiliteit en energietransitie neemt hoogwaardig openbaar vervoer een belangrijke plek in. We spreken daarom met u de wens uit dat de te maken afspraken met het kabinet hier een passend antwoord op gaan geven.</p>	<p>Wij onderschrijven uw mening dat investeringen in hoogwaardig openbaar vervoer belangrijk zijn voor de maatschappelijke opgaven in dit gebied.</p>

Opmerking	Reactie algemeen bestuur
Schiedam	
De gemeente Schiedam heeft geen zienswijze ingediend.	n.v.t.
Vlaardingen	
Algemeen	
<p>Wij hebben de Ontwerpbegroting Metropoolregio Rotterdam Den Haag 2020 in goede orde ontvangen. Wij zijn verheugd dat u opnieuw de 'Begroting MRDH 2020 in één oogopslag in beeld' beschikbaar heeft gemaakt. In goed overleg met vertegenwoordigers van de gemeenten Schiedam en Maassluis concluderen wij dat de (financiële) begroting voldoet aan de kaders. Wij delen u hierbij dan ook mee geen gebruik te maken van de mogelijkheid om een zienswijze op de begroting in te dienen. Ten aanzien van de door u vastgestelde procedure moeten wij daarbij wel helaas een voorbehoud maken. Vanwege de vergaderschema's van de gemeenteraden is het niet mogelijk gebleken de uiterste datum van 29 mei 2019 te halen. De Vlaardingse gemeenteraad vergadert op 6 juni 2019 en neemt dan naar verwachting een definitief besluit. De ingediende zienswijze is derhalve onder voorbehoud van dat inhoudelijke besluit.</p> <p><i>Naschrift MRDH: de gemeenteraad van Vlaardingen heeft op 6 juni 2019 besloten geen zienswijze in te dienen op de begroting 2020 van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag.</i></p>	Het algemeen bestuur bedankt de gemeente voor deze positieve reactie.
Wassenaar	
Algemeen	
De ontwerpbegroting MRDH 2020 past - na het bij ramen van de verhoogde inwonerbijdrage voor het economisch vestigingsklimaat - binnen de gemeentelijke begroting en kan daarom op onze instemming rekenen.	Het algemeen bestuur bedankt de gemeente voor deze positieve reactie.
Ontsluiting noordelijke zijde Metropoolregio	
We vragen de MRDH om geld vrij te maken voor het verbeteren van de ontsluiting van de noordelijke zijde van de Metropoolregio. Er moet een structurele oplossing komen voor zowel de ontsluiting van Wassenaar als voor de slechte doorstroming op de A44/N44 tussen Den Haag en Amsterdam.	De MRDH-organisatie is in overleg met de gemeente Wassenaar en andere betrokken wegbeheerders over de start van een onderzoek naar het functioneren van de A44 in het netwerk in de toekomst (na openstelling van de Rijnlandroute).
Westland	
Algemeen	
In uw bovengenoemde brief nodigt u ons uit om onze zienswijze kenbaar te maken op de Ontwerpbegroting 2020 van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag. Naar aanleiding daarvan delen wij u mee dat wij kunnen instemmen met deze ontwerpbegroting.	Het algemeen bestuur bedankt de gemeente voor deze positieve reactie.
Zoetermeer	
Algemeen	

Opmerking	Reactie algemeen bestuur
<p>Het doet ons deugd te constateren dat de toegankelijkheid van de aangeboden stukken is verbeterd. Wij hebben wel kennis genomen van uw inspanningen om een begroting in één oogopslag te maken en de projecten duidelijker uit één te zetten en te voorzien van illustraties.</p>	<p>Het algemeen bestuur bedankt de gemeente voor deze positieve reactie.</p>
<p>Governance</p> <p>Uit de begroting blijkt dat de MRDH ook in 2020 wederom een breed scala aan activiteiten ontplooit die uiteindelijk moeten gaan leiden tot meer economische groei in de regio. Dat is een positieve ontwikkeling. Zoetermeer constateert dat de betrokkenheid van bestuurders bij de MRDH blijvend onder druk staat. Inmiddels is de evaluatie afgerond en wordt er een start gemaakt met de implementatie van de aanbevelingen. Dit punt is echter nog steeds actueel en Zoetermeer pleit er voor, hier met voorrang aandacht aan te schenken.</p>	<p>Tijdens de evaluatie van de samenwerking in de metropoolregio (2017) is aanbevolen om de strategie te verduidelijken, het besluitvormingsproces van de MRDH te verhelderen en expliciteren, en de stukkenstroom behapbaarder te maken. Belangrijk aandachtspunt daarbij was een goede positionering van de adviescommissies van raadsleden en de gemeenteraden in verband met de democratische legitimatie. Daartoe is onder meer de rol van adviescommissies verduidelijkt en wordt meegedaan aan het rijkstraject voor verbetering van de Wgr. Ook is een gestandaardiseerde verzendtermijn van 14 dagen voor de verzending van de stukken van alle MRDH gremia ingesteld. Voorts wordt ieder agendapunt thans voorzien van 1 A4 waar het voorgenomen besluit en de financiële, juridische en communicatie impact staan vermeld. Tot slot wordt op dit moment de digitale vergadersystemen iBabs en Notubiz in gebruik genomen, om het vergaderen voor bestuurders en raadsleden te vergemakkelijken.</p> <p>De stuurgroep follow-up programma evaluatie ziet toe op de uitwerking en implementatie van de aanbevelingen.</p> <p>Wij hebben de ontwerp begroting aangepast en bovenstaande beantwoording toegevoegd aan het hoofdstuk Inleiding.</p>
<p>Beheersen BDU-saldo</p>	
<p>In de begroting is aangegeven dat MRDH een overbesteding begroot op het meerjarige investeringsprogramma. Het is een goede ontwikkeling dat de geplande overbesteding beperkt blijft tot 2021 en past binnen de termijn van maximaal 3 jaar. Zoetermeer vraagt, mede gezien de ontwikkelingen bij bijvoorbeeld de Hoekse Lijn, blijvende aandacht voor de kwaliteit van het toezicht</p>	<p>voor het periodieke toezicht op de bestedingen hanteert de MRDH een planning & control cyclus op basis waarvan de MRDH zich op vier momenten een oordeel vormt op de ontwikkeling</p>

Opmerking	Reactie algemeen bestuur
<p>op de bestedingen en een zorgvuldige en volledige informatieverstrekking hierover aan de deelnemende gemeenten over eventuele afwijkingen ten opzichte van de prognose.</p>	<p>van de bestedingen in een begrotingsjaar. Het gaat jaarlijks om een begroting, een jaarrekening en twee bestuursrapportages. Deze documenten kennen allemaal een eigen besluitvormingsprocedure, waarbij gemeentelijke ambtenaren en namens de gemeente afgevaardigde bestuurders nauw betrokken zijn. De MRDH publiceert al haar planning & control documenten op haar website.</p>
<p>Onderzoeken mogelijkheden instellen Rekenkamerfunctie</p> <p>In de MRDH gaat een grote hoeveelheid gemeenschapsgeld om - meer dan in vele gemeenten - en de impact van de besluiten en de uitvoering van de werkzaamheden raakt alle mensen in de metropoolregio. Zoetermeer pleit ervoor dat het bestuur van de MRDH in overleg met de gemeentelijke rekenkamer(commissie)s onderzoekt welke mogelijkheden er zijn voor het instellen van een rekenkamerfunctie voor de MRDH.</p>	<p>Deze suggestie wordt (nu) niet overgenomen. Op grond van artikel 184 lid 1 van de gemeentewet hebben de rekenkamers van de deelnemende gemeenten reeds bevoegdheden jegens de gemeenschappelijke regelingen waaraan de gemeenten deelnemen. In de Verordening op de rekeningcommissie MRDH 2015 is daarnaast geregeld dat de rekeningcommissie naast het uitvoeren van het jaarrekeningonderzoek ook tot taak heeft het, in opdracht van het algemeen bestuur, verrichten van andere onderzoeken uit hoofde van de controlerende functie van het algemeen bestuur. De ontwikkelingen in dit kader vanuit het rijkstraject voor verbetering van de wgr worden nauw gevolgd.</p>
<p>Reactie zienswijze gevraagd</p>	
<p>Na de vergadering van het Algemeen Bestuur op 12 juli 2019, waarin de begroting wordt vastgesteld, dient de raad geïnformeerd te worden over wat er met deze zienswijze is gebeurd. Uw schriftelijke reactie op de individuele zienswijze van de raad ontvangen wij daarom graag zo spoedig mogelijk na die vergadering.</p>	<p>Na vaststelling door het algemeen bestuur op 12 juli sturen wij alle gemeenten zo snel mogelijk deze nota van beantwoording met daarin een overzicht met de reacties op de individuele zienswijzen per gemeente en de definitieve MRDH begroting 2020.</p>